

També són a disposició dels nostres socis els exemplars de l'obra **CASTELLS ROMÀNICS CATALANS. GUIA**, de Vicenç Buron.

Per a les sortides, les inscripcions es faran solament a partir del dia 1 del mes en què es produeixi la visita. Només es consideraran vàlides les inscripcions efectuades mitjançant el pagament personal d'una quantitat a compte.

CRÒNICA D'ACTIVITATS

"EL CASTELL DE GRANERA"

Dalt d'un turó a 824 metres d'altitud, a l'extrem sud de la Carena del Castell que en l'altre extrem (nord) té el puig "El Castellar" (833 m), sobresurt destacada la mola del castell, donant la impressió d'ésser encara en ús. No és així desgraciadament ja que l'interior està bastant enrunat, si bé es podria recuperar fàcilment. En la carena que per migdia porta al castell hi ha el poble formant rengleres de cases. En un serrat proper hi ha l'església parroquial de Sant Martí i en la unió dels dos serrats i final de la carretera de Castellterçol l'església de Santa Cecília.

La primera referència documental sobre el castell és una donació al monestir de Sant Cugat del Vallès datada en 25 de març de l'any 983, feta per Belido, de tot el que té o ha de tenir "in terminio castrum Granaria" (llatí, Granaria = Granera). En 1023 la comtessa Ermesenda apareix com a senyora del castell, aquest entre tota una sèrie de castells, els quals afirma posseir no solament pel testament del seu marit, Ramon Borrell I (mort en 1017), sinó també com a dot del seu casament (celebrat abans del 1001). En 1146 Bernat Guifré de Balsareny deixa en testament el castell a la seva filla Guisla. En 1160 Berenguer Reverter —especialment vinculat amb el castell montserratí de la Guàrdia— encomana el castell de Granera a Arnau de Montserrat. Al segle XIII es torna a trobar sota el domini immediat dels comtes-reis, així en 1284 el rei Pere el Gran féu mandat als sots-veguers de Manresa i Moià d'exercir la jurisdicció del castell i terme de Granera. Aquí deixem la història del castell en el període romànic.

L'accés al castell es pot fer pel camí carreter, que voreja el poble per la part de llevant i arriba al castell pel nord (per la carena), després de passar el pou de gel, o bé per una drecera que comença al camí carreter, al costat de l'última casa del poble.

La planta del castell (vegi's croquis adjunt, no és un plànol a escala) s'adapta a una base de roca de bastant alçària, i forma aproximadament un rectangle deformat, amb el costat llarg orientat de nord-oest a sud-est. Al costat sud hi ha una gran torre (I) de forma prismàtica octogonal però que a l'exterior no presenta més que cinc cares, en estar unida a les muralles del recinte. La paret del sud-est està formada per dos trams en angle obtús; en el primer hi ha l'única porta d'entrada (II), a la qual arriben dos camins empedrats, en direccions oposades i de fort pendent.

La muralla del costat sud-oest, també en angle, presenta, per superar una gran esclatxa en la roca base, un triple arc en degradació (III), al fons del qual s'obria una poterna que per un camí subterrani portava al centre del pati del castell. Aquesta paret també té les úniques dues finestres del castell (la finestra de la paret nord-oest és moderna). Tots els murs són construïts amb bons carreus de pedra grisa i presenten gairebé el mateix aspecte.

Segons Monreal-de Riquer "s'hi poden distingir dues èpoques principals: una tercera part aproximadament —la de l'angle nord-est— deu ser del segle XII, mentre la resta correspon a una reconstrucció del segle XIV. Això en línies generals perquè de fet és impossible establir una cronologia correcta". La porta d'entrada (II) és de mig punt i adovellada. En entrar, entre dos murs arruïnats, s'arriba al que degué ésser el pati central o d'armes, tancat davant nostre per uns murs que van d'est a oest i que divideixen el castell en dues meitats; unes parets perpendiculars a aquests murs el segmenten en tres recintes. El de la dreta (IV), potser el més antic, és una estança rectangular coberta amb volta de canó en força bon estat. En el centre, al costat del brocal de la cisterna (V), hi ha la capella, sens dubte obra feta al segle XVII; dins, en una excavació antiga, es veuen uns murs d'una edificació anterior. A l'esquerra del pati una porta dóna accés a la que fou gran sala del castell (VII), rectangular i d'època gòtica. Era coberta amb embigat sobre mènsules de pedra que encara es poden veure. En la paret de migdia-ponent es poden veure dues finestres amb els corresponents festejadors, una de gran dividida per una columna, avui desapareguda, i una altra de més petita. Sota l'ampit de cada finestra hi ha una segetera. El mur de la banda oposada presenta una porta de mig punt que comunica amb una habitació irregular molt estreta amb una finestra que dóna a la capella i una altra porta que comunica amb una sala situada darrera de la capella.

Per un mur inclinat que fa d'escala es pot pujar sobre la sala amb volta (IV) i d'allà dalt es pot seguir, en part, el camí de ronda de la muralla a la qual tan sols li falten els merlets. En l'angle nord-oest hi ha les pedres sobresortints d'un matabà. Si el dia és bo el panorama és esplèndid. Tot el castell té sageteres senzilles a totes les cares.

Antoni Estapé

